

Samelbd.

0/0

die,

74
LAETA AVSPICIA
VIRO MAGNIFICO ET SVMME REVERENDO
**D. CAROLO CHRISTIANO
TITTMANNO**

THEOLOGIAE PROFESSORE PVBILCO PRIMARIO,
AD AEDEM PAROCH. PASTORE, DIOECESEOS WITTEB.
ET TOTIVS CIRCVLI SAXONICI ELECTORALIS
GENERALI SVPERINTENDENTE

DESIGNATO
SCHOLAE TORGAVIENSI

GRATVLATVR
ET SIMVL AD

IV. ORATIONES

IN EADEM HABENDAS

D. XXI. OCTOBRIS A. MDCCCXXXIII.

HORA VIII. MATVTINA

PATRONOS ET FAVTORES

HVMANISSIME INVITAT

M. TRAVGOTT FRIDERICVS BENEDICT
LYCEI RECTOR.

PRAEMISSA EST

DE IMAGINIBVS ROMANAE NOBILITATIS INSIGNIBVS

ALTERA DISSERTATIO.

TORGAVIAE, LITTERIS RVIDELIANIS.

§ I.

Quam nuperrime incepti litterarum tractationem de *imaginibus nobilium*, cum ad animum iuventutis litterarum amore incendendum non aliena videatur, nunc quidem idoneam scribendi nactus occasionem absolvam. Dixi in univ^{er}sum de *imaginis* vocabulo, quod eiusmodi simulacris proprium fuit: deque *materia*, quam forte, si antiquissimam Plasticas originem respicis, *argillam* primum, mox *ceram*, denique *aes* omnis generis, significatu verbi latissimo, fuisse accepimus. Porro *formae* imaginum externae, *humero tenus* effectae mentionem inieci, quibus *tituli* varie subscripti atque post Ciceronis aetatem quoque *stemmata* gentis cognatae adiuncta leguntur. Denique de ipso *imaginum iure* breviter exposui quaedam, quod cum ipsa *Aedilis curulis* dignitate inceptit: et quamvis *posterorum nobilitas* inde penderet ipsaque *materna stirpe* propagari posset, nulli tamen cum ipsa nobilitate ius imaginis suae ad posteritatem prodendae concessum videri, nisi ipse cu-

4

rules gessisset magistratus. Superest igitur, ut *locum* illarum
usumque varium pluribus exponamus.

§ II.

Ex eodem PLINII loco 1), quem classicum in hac causa
laudavimus, *atrium* cuiusvis domus imaginibus maiorum osten-
tandis infervisse apparet, id quod sexcentis aliorum testimoniis
facile comprobatur. Iam nostrum erit, de atriis Romanorum
commemorare quaedam, ut, quae mox dicam de imaginum usu,
plinius intelligantur. *Atria* merito dixeris *celeberrimam aedi-*
um partem fuisse, quae nec cum vestibulo nec cum impluvio
illarum debet confundi. *Vestibulo* enim CAECILIO GALLO 2)
teste, non in ipsis aedibus erant, neque earum partem constitue-
bant, sed ita *locum ante ianuam domus vacuum* dixerunt, *per*
quem a via aditus esset ad aedes; quum sinistra dextraque inter ia-
nuam septaque 3), quae sunt viae iuncta, *spatium relinquitur*: ibi
quoque convenire solebant, qui matutinum praestarent officii-
um. *Ἀυλῆς* vocabulum in HOMERI saltem carminibus optime
re-

1) Hist. Nat. lib. 35, 2. *Apud maiores in atrio erant etc.*

2) vid. GELLII Noct. Attic. Lib. XVI, 5.

3) ita meo quidem iudicio optimam loco Gellii medicinam attulit,
quamdiu codicum deest auctoritas, qua sine vel ipse GRONO-
VIUS omnia hic loci incerta esse putavit. Sed nonne lectionem
aperte falsam: *inter ianuam tectaque, quae sunt viae iuncta* —
interim cum coniectura maxime probabili: *septaque* permutare
licet? Ex quo quidem scripto male vocabulo quam facile oriri
potuerit aliena lectio: *tectaque*, nunc quidem demonstrare nihil
attinet. Sed eundem morem aedium vestibula septo vel muro
quodam cingendi, iam in Homeri carminibus retentum videmus,
το ἔρκος enim, quibus cincta describit divitum aedificia, ab EU-
STATHIO ad *Odysf.* XXI, 376. explicatur: το περὶ οὐλήν τεῖχος,
μετ' ὃ πύλαι.

responder vestibulo, quod et ipsa verbi origo, ab *αιω* deducta, ut locus ventorum flatui expositur innuatur, et ATHENAEI testimonium evincit: *οτι Ομηρος την αυλην αιει ταπει επι των υπαιθρων τοπων* 4), Homerum semper *αυλην* de locis non tectis adhibere. Sed non dubium est, inter graecos postea *αυλης* vocabulo quoque atrium sive primam eamque interiorem aedium partem indicari. Quare POLLUX 5) scribit: *και αυλη το ενδον, ην αιθυσαν* 6) Ομηρος *καλει* — Iam cum atrium a vestibulo distinguitur, altera parte cavendum est, ne idem cum *Impluvio* habeamus, quo nomine *locus apertus in medius aedibus* indicatur, (graece: *μεσασιων*) in quem aqua de tectis confluebat et ubi Dii Penates colebantur 7). De quo quidem antiquissimo Deos Penates in impluvio colendi

A 3

mo-

- 4) locus ATHENAEI lib. V. a multis laudatur, inter quos unum nomine PERIZONIUM sufficit ad AELIANI V. H. Lib. III, 4. qui etiam in duobus AELIANI locis Lib. III, 4. et Lib. VIII, 7. *αυλην* de vestibulo aedium explicat. Sed pace tanti viri liceat suspicari, minus necessarium videri in iis locis, ut vocabulo *αυλης* eum addas significatum, cum post Homeri aetatem apud Graecos pro atrio saepissime usurpetur. Quod vero argumentum pro sententia sua adfert PERIZONIUS ad lib. VIII, 7. non tam amplam fuisse conclave, quo omnes illi milites Alexandri simul possent accipi, ex eo labefactari mihi videtur, quod et ipsum domus coenaculum sibi suisque amicis extractum confuerat magnitudinem longe superabat, quippe capiendis centum lectis aptum.
- 5) *Onomast.*, Lib. I. cap. 23. cum quo conferri meretur HENR. STEPHANUS in Thesaur. Ling. Gr. T. I. pag. 624.
- 6) Quae pugna hic intercedat POLLUCI cum EUSTATHII et DIDYMI scholiis ad Iliad. IX, 468. late et docte excuntur a STOEBERO in Animadv. ad PEITHII Antiqu. Homer. pag. 56. quorum tamen consensus in eo apparet, ut *αιθυσαν* adiunctam aedium habeant partem atque illas sine dubio porticus, quibus atria cingi utrinque solebant. vid. HEYNE ad Virgil. Aen. II, 528.
- 7) vid. ERNESTI Clav. Cicet. sub voc: *Impluvium*.

more, iam inter Troianos consueto, VIRGILIUS 8) cecinit:

Aedibus in mediis nudoque sub aetheris axe

Ingens ara fuit —

Itaque atrium quidem arcte coniunctum cogitare debemus cum impluvio, sed ab ipso vere diversum 9). An vero atria Romanorum aequae ut illa impluvia sine tectis fuerint, non ita facile diiudicari poterit. Sine dubio nec affirmari nec negari in univ ersum debet, non tecta fuisse omnia Romanorum atria, quia hodieque magnum in eiusmodi aedificiorum partibus discrimen observare licet. Mihi tamen argumenta, quae afferuntur in partem utramque, ponderanti non tecta fuisse plurima Romanorum atria verosimillimum videtur. Primum quidem ipsa vocabuli origo ita suadet, nam εἰς θεῶν 10), unde fluxit, locum sub dio positum indicat. Nondum quoque loca reperi, quibus diserte demonstratur, iisdem, quae aedem ornarent, tectis atria quoque opera fuisse, sed contra, si FESTUM audimus, qui illud mediam ante aedem aream appellat, si porro focum, in atrio positum, atque ignem ibi incensum cogitamus, si denique illud porticibus utrinque cinctum legimus, quae vix ullibi, quam in locis non tectis exstruuntur, argumenta non parvi momenti ad eam prodire sententiam videntur, quae atria sub dio saepe fuisse defendit. Quicquid vero contra ea afferri possit, argumentum certe, quod a fumosis nobilium imaginibus depromitur, risum mihi

8) Aeneid. II. 512. ubi SERVIVS ad verba: *sub aetheris axe*, docte animadvertit: *hoc est, sub dio, quod impluvium dicitur.*

9) ita etiam VARRO de Lingua lat. Lib. V. diserte distinguit atrium ab impluvio. FESTUS, qui contra sub hoc voc: atrium dicit genus aedificii esse ante aedem continens mediam aream, in quem aqua ex omni aede collecta depluit — aperte atrium lausimo sensu sumtum etiam de impluvio intellexit.

10) ita originem huius vocabuli primus ostendit IOS. SCALIGER. Vide plura in VOSSII Etymologico sub hoc voc:

mihi excitavit, quia scilicet fumosae non fieri potuerunt nobili-
um imagines in atriiis, si sine tectis hæc loca fuissent. Sed *fumosa*
etiam *squalida* dici, optime animadvertit JANI ex Scholia-
stis ad verba HORATII II): *Foeda nigro simulacra fumo.*

§ III.

Supereft iam, ut *aediculas atriiis utrinque adiunctas* apud
veteres Romanos indicemus, quarum mentio in scriptis veterum
iniicitur. In univerfum autem *atria omnis generis negotiis atque*
ornamentis locum dedisse constat, quod sine adiunctis utrinque
aediculis, sive, ut CICERO 12) eas appellat, *cubiculis* fieri non
potuiffet. Praeter imagines maiorum, de quibus ultimo loco
dicam, in atrio reservatas aliae quoque omnis generis *picturae* 13)
et *statuae* 14) siue in parietibus sive in tablinis conspiciebantur.
Porro *Deos lares* ibi collocatos fuisse constat 15). Etiam *coena-*
vunt ibi veteres, SERVIO 16) auctore. Qui doctissimus inter-
pres quoque *cenfum et omnes pecunias in atriiis servatas* 17) do-
cet.

11) Odarum lib. III, od. 6.

12) in Epist. ad Q. Fratrem Lib. III, 1.

13) ita PETRONIUS in atrio Trimalchionis aedium atque in ipso
iam vestibulo picturas laudat. *Satyr. cap. 29.*

14) huc refero illud MARTIALIS Lib. II, epigr. 90. *Atriatque
immodicis arctat imaginibus.*

15) PETRONIUS l. l. statim post ianuam: *Grande armarium in
angulo vidi, in cuius aediculo erant lares argentei positi Ven-
erisque signum marmoreum.*

16) in notis ad VIRGIL. Aeneid. I. 726. ubi quoque plures huic
sententiae laudat auctores. Sed quot et quam varia fuerint illa
coenacula videre est apud PLINIUM, in nota illa suae villae de-
scriptione Epist. L. II. 17.

17) lib. I. cum quo *Idem* conferatur ad VIRGIL. Aen. IX. 648.
Neque temperare mihi possum, quin elegantissimam loci Script.
S. Luc. XI, 21. interpretationem hic adscribam, quam BURMAN-

cer. Locus porro *procuratoribus* erat ad rationes *ibi accipien-*
das 18) aliaque id genus negotia. *Gramaticorum scholas* adeo
 interdum *ibi habitas*, de VERRIO FLACCO testatur SÜETONI-
 US 19). Contra Graecorum morem *gynaecea* etiam *in atriiis*
Romanorum fuisse, pluribus veterum locis apparet. Ita COR-
 NELIUS NEPOS 20) matres familias primum tenere aedium
 locum atque in celebritate versari dicit, cumque ASCONIUS de
 Scipionis et Hypsaei factionibus narrat 21), *Lepidi interregis*
domum ab ipsis oppugnata, imagines maiorum deiectas, lectulum
adversum uxoris Corneliae fractum, atque telas, quae in atrio
tegebantur, dirutas, non tam de ipsa atrii area intelligo, in qua
 media veluti versatae sint mulieres, sed de gynaeceo, cuius osti-
 um pro more apertum in atrii aream spectabat. Quomodo
 enim, ut hoc altero utar exemplo, explicari possit, *Lucretiam*
intempesta nocte inter lucubantes ancillas in medio aedium se-
derentem inveniri, nisi conclave quoddam, quo penetrare lucernis
 accensis ventorum flatus non possent, operae illarum destina-
 tum

NO ad PETRON. *Satyr.* cap. 29. debeo. Verba enim: *ἐταρ ἰχθυ-*
ρος — Φυλακτὴ τὴν ἐκὼς αὐτὴν, ἐν εἰρήνῃ ἐστὶ τα ὑπαρχοντα
αὐτῆς — non ut LUTHERUS atque plerique interpretes volunt,
 de palatio, sed ut bene vertit VULGATUS de *Atrio* intelligenda
 erant, in quo servabantur procerum divitiae.

18) vid PETRON. *Satyr.* cap. 30.

19) de *Illustr Grammat.* cap. 17.

20) in *Præfat.* ad *vitas Imp.*

21) in *Comment.* ad CICERONIS *pro Milone* dicentis verba
 cap. 5. *oppagnationem aedium M. Lepidi.* Conferatur quoque
 URSIUS *Elect.* Lib. I, cap. 17. *Asconiani loci optimus in-*
terpres. Qui quidem *lectum adversum* matronarum inde nomen
 accepisse ostendit, quod *ianuae exadversum* sit stratus. Quod
 tamen non impedit, quo minus lectum non in atrio aperto sed
 in gynaeceo positum cogitemus.

tum tibi effinxeris 22). Porro *de foco in atriiis* extracto, qui et sacrificiis et cibis coquendis aptus esset, ut circa eum *culina* efficeretur, non incerta res est 23), atque ex ipsis iam N. Testamenti scriptis comprobatur 24). Cum denique PLINIUS l. l. de imaginibus nobilium differit, *tablina quoque codicibus et monumentis rerum* in magistratu gestarum impleta adfuisse dicit, quae a FESTO 25) diferte collocantur *in atrio*. Neque dubium esse videtur, multo plura in atriiis negotia fuisse confecta eoque congesta domus ornamenta, quod merito ex iis, quae iam allata sunt, concludere licet. — Sed *illae* quoque nobilium *imagines*, ne fumo aut aliis rebus infuscarentur, *armariis*, PLINIUS teste l. l. erant inclusae. POLYBIUS 26) *Εὐλισὴν καὶ ναυδία* h. e. aediculas ligneas appellat, quae igitur cum *armario grandi*, quale PETRONIUS l. l. conspexit, comparandae erunt. In universum autem sub illo armarii vocabulo locum variis rebus ibi recondendis aptum intelligi, vel inde apparet, quod in: *arium* 27) terminatur. Sicut autem omnium rerum, quae in atrio servarentur, ita imaginum quoque illarum cura *seruis*, quibus fuit *atriensibus* nomen, committebatur. Quos quidem prae ceteris *seruis* honestiore loco fuisse, praeter alios, propterea imprimis affirmat SERVIUS 28) quia census omnis illic servabatur. Si enim, qui

B

terge-

- 22) id, quod dudum iam suspicatus est Io. Frid. GROMOVIVS in notis ad suspectum LIV. I, 57. locum.
 23) conf: SERVIUS ad Aeneid. I, 726, qui atria quoque dicta inde opinatur.
 24) Luc. XXII, 55. *ἀφαιρῶντες δὲ πύρρον ἐν μεσση τῆς αὐλῆς*.
 25) verba eius sunt: *Tablinum proxime atrium locus, ubi antiqui magistratus in suo imperio tabulas rationum habebant*.
 26) Hist. lib. VI, 51.
 27) eiusmodi vocabulorum ita terminatorum farraginem dedit PEROTTUS in *Cornu Copiae* p. m. 70. quae omnia locum ad res ibi recondendas aptum indicant.
 28) ad VIRGIL. Aen. IX. 648.

tergerent atque ungerent dominum, qui verterent domum, ideoque nulli certo negotio essent adstricti *mediostimi* 29) dicebantur atque viliores erant. Plurima vero de atriensium commodis et dignitate in PLAUTI commoediis occurrunt. Duo loca laudare sufficiat. Ita in *Afmaria* Act. II. Scen. II. Leonida, vilior servus, Libanio dicit:

*Extemplo facio facetum me atque magnificum virum,
Dico me esse atriensem —*

Deinde in *Pseudolo* Act. II, scen. II. Harpax dicit:

Quasi te dicam atriensem.

Pseudolus responderet: *Imo atriensi ego impero.*

Igitur Harpax qui nullum servum atriensi maiorem noverat, ad haec: *Quid? servusne es an liber?*

§ IV.

Iam si *varium imaginum nobilitatis usum* respiciamus, et laeta et tristia gentis cuiusvis tempora in censum veniunt. *Laetis enim temporibus aperiebantur*, ut eo maiori gentis essent ornamento. De *nuptiis aliisque diebus festis*, quos convivia lauta comitari solerent, vix dubitare licet, Romanos tum temporis imagines maiorum aperuisse 30), quia per illam occasionem, uti nostrates hodieque, insignia et nobilitatis et dignitatis documenta studiose acquirebant. Sed alia quoque tempora laeta inciderunt, quibus eandem servarent consuetudinem. De *SULLA* enim coniurationis reo proniuit CICERO 31), eundem populi iudicio absolutum imagines maiorum in atriis expositurum et ita laetitiam summam, qua fruere, publice significaturum esse: *Domus erit, credo, exornata, aperientur maiorum imagines: ipse*

29) de quibus plura dat VOSSIIUS in Etymol.

30) ita discrete testatur SENECA Lib. III. Controvers. XXI. et eius interpret. ANDR. SCHOTTUS.

31) pro Sulla cap. 31.

ipse ornatum ac vestitum recuperabit. Alius est locus CICERO-
NIS pro Muraena 32): Quo se miser vertet? domumne? ut eam
imaginem clarissimi viri parentis sui, quam paucis ante die-
bus laureatam in sua gratulatione conspexit, eandem deformatam
ignominia lugentemque videat? Loquitur enim Cicero de tempo-
re illo, cum Muraena Consule designato ceteri Senatores in do-
mum eius ad officium venirent 33). Quod igitur laetissimum
Muraenae fuerat, ut summa laetitiae signa aperiendis maiorum
imaginibus ederet parentisque adeo ipsius, quem praecipue or-
natum iri hoc magistratu sentiebat, imaginem laurea coronatam
proponeret 34). Unde simul novae consuetudinis originem de-
ducere liceat, ut nempe honoris eo maioris manibus maiorum
praestandi causa, illorum imagines interdum coronis aliove mo-
do exornarent.

§ V.

Neque vero, *tristia si inciderent tempora*, minori erant
illae imagines in funere nobilis alicuius ornamento. Non im-
pensae atque sumtus magnifici funeris antiquissimis temporibus
tantum valebant apud Romanos, quantum imagines, ut LIVI-

B 2

U 5

32) cap. 41.

33) uti optime monuit de *gratulationis* vocabulo ERNESTI in
Clave Ciceron.

34) Videtur autem filius ad patris triumphum respexisse quem ille
de Mithridate reportaverat. Ceterum aliorum quoque, qui non-
dum triumphaverant, ornamento fuisse laurum, si laetum aut
festum aliquem diem celebrarent, vel ex edicto Triumvirorum
intelligi poterit, qui natalem Caesaris ab omnibus animo laeto
lauroque coronatis celebrari iusserunt, ut refert DIO CASSIUS
in Lib. XLVII. pag. 385. edit. Stephan. Confer quoque JUVEN-
AL. Satyr. XI, 87, 88.

US 35) nos docet: *M. Aemilius Lepidus, qui princeps senatus a sextis iam censoribus erat lectus, ante quam expiraret, praecepit filiis, lecto se strato sine linteis, sine purpura efferrent, in reliquum funus ne plus quam aeris decus consumerent: imaginum specie non sumptibus nobilitari magnorum virorum funera solere.* — Vetuerant enim XII. tabulae, ne sumtus nimios funeri ducendo impenderent, ut late docuit NIC. FUNCCIUS 36) et PAULUS MERULA 37). Harum igitur legum religione Lepidus adhuc tenebatur, quamquam constat, Romanos maximam partem eadem neglexisse. — *Funera* autem nobilium, in quibus imagines praeferrentur, a plebeiiorum funeribus admodum differabant, illis *Indictivorum* his *Simpludiariorum*, ut *Festus* refert, nomine indito. Illa indici per praekonem solebant, quod inest legi: *Praeco fonus endeicito* 38). De indictivis, si commentatores XII. tabularum audimus, illa quoque explicatur: *Quom fonus ecfertor, nei encomitiato*. Sed postea in eo maxime positum fuisse funerum discrimen videtur, ut imagines maiorum in nobilium funere praeferrentur. Iam quaerere liceat, num antiquissimis statim rei publicae Romanae temporibus cuius ex genere nobili oriundo maiorum imagines in funere concederentur? Quod mihi quidem non ita videtur. Sicut enim funebres laudes non omnibus primum, sed viris de republica bene promeritis contingebant, deinde autem vel mulieribus atque adolescentulis habebantur: ita quoque imagines non omnibus statim promiscue sed viris tantum illustribus videntur esse praelatae, donec illo honore omnibus communi nobilibus et iuvenis et matronae mortuae fruerentur. De mulieribus praeter multa

CI-

35) in Epitome lib. 48.

36) in Commentario ad leges XII. tabularum.

37) in Antiquitatibus Rom. cap. IX. de legibus Rom.

38) cont: idem MERULA cap VIII. de legibus Rom. De his quoque legi meretur LIPSIUS Saturnal. serm. Lib. I, cap. 8.

CICERONIS atque TACITI loca unum addamus HORATII 39):

*Esto beata. Funus atque imagines
Ducant triumphales tuum.*

Quid hoc loco imagines sint triumphales ex consuetudine illa, quam POLYBIUS 40) refert, optime poterit explicari. Imagines nimirum variis ornatas vestibus pro dignitate atque munere, quod quisque in republica olim obtinuerat. Itaque, quae VALERIUS MAXIMUS 41) de Cornelia gente narrat, *eam semper in funere suo Superioris Africani imagine ornari*, de omnis aetatis hominibus proprie intelligi videtur.

§ VI.

Quomodo porro elatae sint illae maiorum imagines, varie narratur a rerum romanarum scriptoribus. POLYBIUS lib. I. prodit: *ἐφ' ἀεμάτων ἑτοι πορευόντων*, ut adeo non accedi debeat sententiae KIRCHMANNI 42), qui putat, quot fuissent maiorum imagines, totidem esse lectulos funeribus praelatos. Quamvis enim verissima de lectulis refert, tamen cauendum est, ne ab omnibus lectulos in funeribus adhibitos fuisse, propter illum POLYBII locum, statuamus. In ipsis quoque XII. tabulis iam plurium lectulorum numerus prohibetur: *Plusa fœnera uei neï facio, neive pluses lectos endoferro*. Ceterum quae LIPSIVS 43) ex SYLIO ITALICO et post eum KIRCHMANNUS de imaginibus adnotavit, in pericis quoque oblongis eas esse praelatas, nondum satis certum omnique dubitatione maius esse videtur. Magnus ille LIPSIVS sine dubio recentiori Romanorum consuetudine inductus haec statuit, quod imperatorum imagines in

B 3 bello

39) Epod. VIII, 11.

40) Lib VI, cap 51.

41) Memorab. Lib. VIII, 15, 1.

42) de Funer. Rom. Lib. II, cap. 7.

43) Elector. L. I, 29.

bello signis atque vexillis affixas praeferebant, ut ipse docuit erudite 44). Sed SILII 45) locus hic est:

*Non coniux natique aderant, non iuncta propinquo
Sanguine turba virum, aut celsis de more feretris
Praecedens prisca exsequias decorabat imago.*

Illa feretra igitur LIPSIVS et omnes, qui eum secuti sunt, de oblongis perticis sive hastis accipiunt, quae etiam in funeribus praeferri solitae. Enimvero si vel maxime concedam, SILII aetate hunc morem in quorundam funeribus obtinuisse, ut nempe aeneas maiorum imagunculas in funeribus praeferrent, perticis longis affixas: tamen ad illa tempora, de quibus cecinit vates, respiciamus, necesse est. Describitur enim funus *Pauli Aemilii*, viri fortissimi, in praelio apud Cannas occisi, qui cum ab hostibus sepeliretur, his versibus tristes eius exsequias, quae non Romae celebrarentur, poeta breviter exponit. Cum vero satis superque constet ex locis quibusdam a KIRCHMANNO et LIPSIO laudatis, lectulis ut ferrent maiorum imagines, iam tum in usu fuisse, quid cogat nos, rariorem vocabuli significationem praeferre vulgatae? Num nomen adiectum: *celsis feretris* necessario requirit, ut de feretris triumphorum aut hastis cogitemus? Nonne celsi etiam lectuli mortuorum dici possunt, si ab hominibus in altum sublatis portantur? Certe mihi persuadere non possum, omnino hunc locum LIPSIO satisfecisse et nihil impedit, quo minus feretra illa de lectulo generis singularis, cui imponerentur maiorum imagines, interpretemur. Ipse loquendi usus nos adiuuat idemque temporum illorum ritus efflagitant.

Sed haec hactenus pro instituti nostri ratione, ne, quae scripsimus, iustum paginarum numerum excedant. Paucula quaedam, si tempus tulerit, *de multitudine imaginum* in funere praecelarum *deque imaginis frangendae poena*, addere est animus.

Iam

44) de militia Rom. Lib. IV, cap. 5.

45) Lib. X, v. 566. etc.

Iam vero non sine intima animi laetitia annunciare gesti-
mus, designatum nobis, quae benigna est Dei sapientia, Virum
Magnificum atque Summe Reverendum, D. CAROLVM
CHRISTIANVM TITTMANNVM, SVMMVM SA-
CRORVM IN TOTO SAXONIAE ELECTORALIS CIRCULO AN-
TISTITEM. Quibus quidem Christianorum sacris cum nostrae
Musarum sedes non immerito adnumerentur, quanta nunc lit-
terarum totiusque Christianae rei incrementa, tanto tamque lau-
dato Praefide, in his terris sint futura, omnibus nobis merita,
quibus iam subtilissimus et litterarum et rerum divinarum in-
terpres inclaruit, fatis superque testantur.

En! Musa Pindi deseruit iuga,

Oprata dudum Christiadam redit

Terris, amatae gestit arcto

Foedere Religio ligari.

TE Diva iustis auget honoribus,

Splendore dignum, quos bilari canit

Pleerò, TIBI non indecoram,

Calliope, redimita laurum.

Non spernis almos, quae gremio SVVM

Enutriebant, Pieridum choros:

At barbaris intendis iras,

Qui stolido tumuere fastu.

Nec

Nec plebis aures, PRAESVLE TE, vagas

Verbis sacerdos ludet inanibus:

At veritatis fons, patentis

TE DVCE, splendidior scatebit.

Eheu! sacratis scimus ut impias

Bellona templis intulerit faces,

Vt fascinarit vriste vulgus,

Fraude superstitionis orta.

Sed pace laeta, credite Poster!

Nunc casta virtus et sapientia

Nobis nitent, ceu prodit udas

Post hiemes nova Veris aetas.

Quae vera falsis sanguinea manu

Error scelestus miscuit et dolus,

Haec PRAESVLIS discussa NOSTRI

Auspicio meliore cernis.

Hac

*Hac luce nobis o utinam diu
Splendere detur! Pro meritis feras
Summis, DECUS NOSTRVM! beatæ
Praemia non moritura vitæ.*

Orationum autem, quibus Lycei nostri lætitiæ quatuor iuvenes non contemnendæ spei ornabunt, hic est ordo:

- I. ANDREAS GUSTAVVS PATAV, Torgaviensis, latine disputabit: *De discrimine veteris atque recentioris Poetices.*
- II. GOTTHELF CHRISTIANVS BERNHARDI, Doebrigaviensis-Saxo, *Vim carminis in hominum mentes oratione vernacula explicabit, eaque Lyceõ simul nostro, in Academiam abiturus, vale dicet.*
- III. ERNESTVS GOTTLOB WINKLER, Dahle-Misnicus: *de sublimi poetarum oratione quaedam latine perorabit.*
- IV. denique vernacula CHRISTOPHORVS CAROLVS STVIBEL, Bausitiensis-Misnicus: *de Poetices artis cum eloquentia coniunctione dicturus Amico in Academiam discedenti fausta quævis Commilitonum nomine adprecabitur.*

Qui-

Quibus quidem ut animum addere eorumque et in dicendo hilaritatem et in coepta studiorum via ulterius persequenda industriam augere frequentia velitis honorifica PATRONI SPLENDIDISSIMI, SACRORVM ANTISTES SVMMÆ VENERABILIS, SENATVS CIVITATIS AMPLISSIME, SACRORVM MINISTRI PLVRIMVM REVERENDI, LYCEI MAGISTRI CLARISSIMI, reliquique FAVTORES humaniorum litterarum HONORATISSIMI, etiam atque etiam rogamus. Nequē mea neque illorum studia in posterum indefessa deerunt, quibus benevolentiae praesentia nobis VESTRA denuo testificatae documenta pro virili parte promereri pergemus. Scripsi Torgaviae. Idibus Octobr.

A. MDCCLXXXIII.

AB: 155056

VD 18

ULB Halle 3
003 085 112

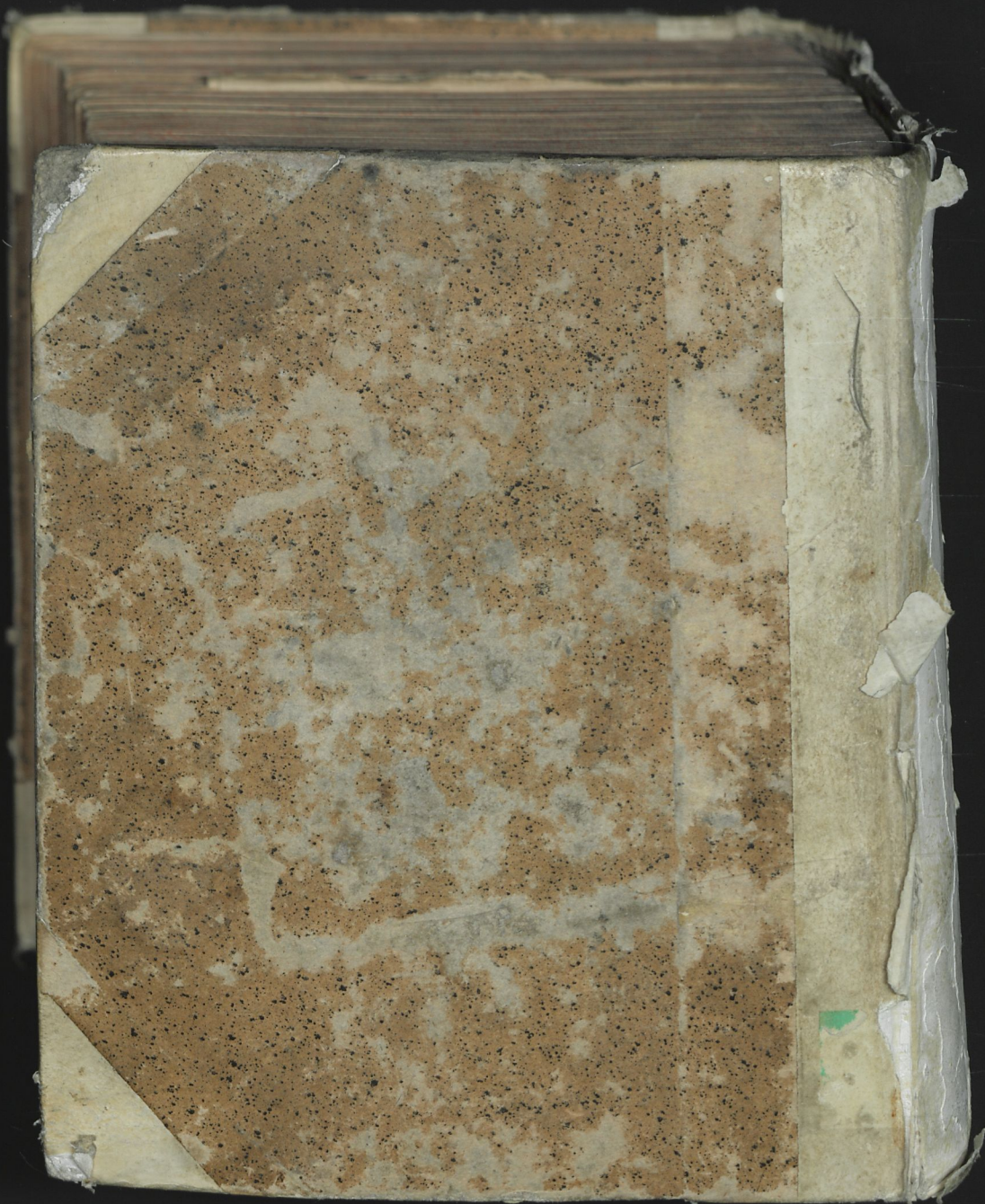

TA → SL
Nov 75 fkt 1

R

VD 17

74

SPICIA
VMME REVERENDO
CHRISTIANO
ANNO

PVBILCO PRIMARIO,
DIOECESEOS WITTEB.
NICI ELECTORALIS
NTENDENTE

AVIENSI
R
AD

LONES

ENDAS
CCCLXXXIII.
TINA

AVTORES

AT
VS BENEDICT
R.

TATIS INSIGNIBVS
IO.

IDELIANIS.

D.

THEO
AD

GE

IV.

PA

M. TR

DE IMAG

TOM